

DELIA-ANAMARIA RĂCHIȘAN¹, ROMÂNIA

**Victoria Fonari, *Mitologie. Suport de curs*, Chișinău,
Editura Lexon-Prim, 2024, 147 p.**

Suportul de curs intitulat *Mitologie* cuprinde o prefață semnată de Conf. Univ. Dr. Ludmila Lazarev, șapte teme aferente mitului, trecute prin filtrul autoarei Victoria Fonari, augmentate de cerințe, de fișe de lucru pertinente pentru fiecare temă în parte, inclusiv o anexă foto și un mini-dicționar cu reprezentări mitice.

Autoarea prefetei, Ludmila Lazarev, (re)actualizează mitul prin prisma culturii europene. Se pornește de la premisa că mitologia este o componentă inalienabilă a culturii, iar cultura antică greco-romană a avut o contribuție majoră asupra culturii naționale și europene, bineînțeles prin intermediul mitologiei. Se sesizează unitatea în diversitate, complexitatea mitului.

Autoarea suportului de curs, Victoria Fonari, analizează mitul din anumite perspective: comparativ-analitică, hermeneutică, interpretativă, diacronică, sincronică, culturologică, interdisciplinară și/sau transdisciplinară, având în vedere șapte teme esențiale: *Mitul – perspective conceptuale*, *Hermeneutica mitului antic și transdisciplinaritatea*, *Corelația haos-ordine: mitul antic elen la intersecția secolelor XX-XXI*, *Arhetipologia labirintului: perspective metodologice*, *O hermeneutică a arhetipurilor: tăcerea Euridicei și împietrirea Gorgonei*, *Interpretarea mitului antic: repere de cercetare ale lui Pierre Brunel*, *Mito-foria: o componentă a imaginarului în studiul lui Jean-Jacques Wunenburger*.

Mitul – perspective conceptuale (1) conferă diverse definiții și pseudodefiniții alocate mitului. Conceptul de *mythos* interrelaționează cu o pleiadă de termeni importanți în greaca veche: *mimesis*, *mysterion*, *mythietai* etc. Pentru a defini mitul se au în vedere studiile unor autori avizați (Mircea Eliade, Lucian Blaga, Eugen Negrici, Mihai Coman, Radu Surdulescu, Ileana Marin, Maria Luiza Oancea, Claude Lévi-Strauss etc.), dar și anumite unghiuri critice: antropologic, artistic, etnologic, filosofic, istoric, lingvistic, psihologic, religios etc.

Hermeneutica mitului antic și transdisciplinaritatea (2) interpretează mitologismele, subliniind binaritatea imagine-mit. Triada mitizare-demitizare-remitizare conferă un status aparte interpretării. Hermeneutica mitului antic implică anumite etape: identificare, înțelegere, recunoaștere. Etapele menționate anterior mizează pe creativitate: „identificarea imaginii mitului; înțelegerea presupune analiza transformării mitului în operă; recunoașterea anunță empatizarea cu receptorul creației artistice, care nu exclude și coeziunea dintre eul auctorial cu imaginea preluată din mit pe care o revendică în propria lucrare”

¹ Conf. Univ. Dr. Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord Baia Mare, România.

(Fonari 2024: 45).

Corelația haos-ordine: mitul antic elen la intersecția secolelor XX-XXI (3) subliniază viziunea antică a miturilor cosmogonice. Binaritatea haos-cosmos este identificată în creația eminesciană. De asemenea, anumite personaje sunt analizate în antiteză (Adam-Golem, Narcis-Hyperion): „Adam ca purtător, după chip și asemănare, al imaginii divine, Golem ca forță stihială care trebuie să protejeze” (Fonari 2024: 58); „În antiteza Narcis și Hyperion se proiectează un joc al gândirii în valorificarea cuvintelor ce desenează o circumferință: cer, cerc, cercare” (Fonari 2024: 59).

Arhetipologia labirintului: perspective metodologice (4) creionează relația dintre arhetip și arhetipologie, apelându-se la scrierile autorilor Carl Gustav Jung, Gilbert Durand. Metoda continuității, metoda dialectică contribuie la înțelegerea miturilor antice. Autoarea, realizând o incursiune în timp, analizează mitul labirintului, apoi reactualizează imaginea labirintului prin prisma autorului Umberto Eco – labirintul clasic, labirintul manieristic, labirintul-rețea. Partea teoretică se îngemănează cu cea aplicativă, se potențează creațiile unor autori (Victor Teleucă, Leo Butnaru, Arcadie Suceveanu): „Tipurile labirintului vor fi ancorate la literatura română. Labirintul domină gândirea scriitorilor contemporani” (Fonari 2024: 85). Mitul labirintului generează motivul zborului ca o nevoie acută a ființei umane de a realiza imposibilul.

O hermeneutică a arhetipurilor: tăcerea Euridicei și împietrirea Gorgonei (5) vizează imaginarul feminin, mai exact perspectivele feminității distrugătoare. Euridice este nimfa de care se îndrăgostește Orfeu, nimfa care moare otrăvită într-o împrejurare nefastă. Frumoasa Gorgona, lăsându-se sedusă de zei, de exemplu, de Poseidon, devine un monstru în momentul în care Atena îi preschimbă podoaba capilară în ofidieni. Atât tăcerea, cât și privirea emană putere, anunță forța feminină în lupta cu propriile angoase și trăiri refulate. Autoarea își propune ca studenții să recunoască și să interpreteze evoluția semiotică a mitului în textul artistic. Astfel, datorită gândirii critice și analitice, identificăm influența arhetipului feminin, întruchipat atât de Euridice, cât și de Gorgona, asupra filosofiei, istoriei artelor, literaturii, psihologiei etc.

Interpretarea mitului antic: repere de cercetare ale lui Pierre Brunel (6) relevă viziunea cercetătorului francez în ceea ce privește decodarea mitului antic. În termenii autorului, există trei modalități comparative de interpretare: emergența, flexibilitatea, iradierea: „Scopul este de a valorifica posibilitățile mitului, de a lucra interdisciplinar, de a explica adaptabilitatea mitului, de a-l identifica plenar și de a-i permite să coopteze noi forme în urma unei simbioze cu alte culturi, cum ar fi coabitarea creștinismului cu miturile antice” (Fonari 2024: 106).

Mito-foria: o componentă a imaginarului în studiul lui Jean-Jacques Wunenburger (7) relevă conexiunea dintre mit și imaginar, impactul metodei mito-foria pentru a potența trecerea de la social la transcendental. Conceptul de mito-forie dezvăluie caracterul plurivoc al mitului, pe de o parte, perspectiva statică, rigidă, pe de altă parte, latura dinamică, flexibilă: „Abordarea ambelor viziuni explică această unitate care are forța să păstreze mitul. Dacă negăm rigiditatea, riscăm să fim consecvenți în explicarea dinamică a mitului, negând

forța ontologică, dacă negăm flexibilitatea acestuia, rămâne să închidem mitul într-un stativ similar patului lui Procust și atunci măsura lucrurilor este univocă” (Fonari 2024: 114). Totodată, noțiunea de mito-forie este corelată cu cele trei direcții – structuralismul, fenomenologia și hermeneutica: „Autorul îmbină reușit și argumentat subiectivul cu obiectivul. Se remarcă nu o confruntare de poziții, ci o coagulare de viziuni” (Fonari 2024: 117).

Temele supuse analizei și interpretării emană seriozitate științifică. Sesizăm accentul pus pe detalii, tratarea temelor cu acribie, deschidere și pasiune. Multitudinea metodelor utilizate permit înțelegerea perspectivei interdisciplinare și transdisciplinare. Istoria artei, prin imaginile reprezentative, dezvăluie un univers mitic fascinant, ofertant, supus dinamicii. Sincretismul de limbaje (limbaj verbal, limbaj nonverbal, paralingvistic) anunță puterea pe care o are opera de artă. Astfel, autoarea îmbină textul artistic cu spectacolul teatral, cu pictura, cu sculptura, cu compoziția muzicală. Partea teoretică se îngemănează cu cea aplicativă. Autoarea, apelând la perspectiva metodologică, la critica literară, dar și la propria-i strategie interpretativă revitalizează mitul antic greco-roman.

Reproducerile aferente Anexei foto sunt un prilej pentru studenți pentru a-și dezvolta creativitatea și gândirea critică pe baza analizei și interpretării.

Mini-dicționarul alocat reprezentărilor mitice (zei, zeițe, monștri) devine un reper eficient pentru studenții și cititorii pasionați de lumea mitică.

Suportul de curs intitulat *Mitologie* se adresează tuturor celor pasionați de universul mitic.

